

PREVIEW

1. Inleiding Richtlijn Boomveiligheidsregistratie

De 'Richtlijn boomveiligheidsregistratie' biedt de boomeigenaar een overzicht van de te registreren kenmerken over bomen vanwege de 'zorgplicht' die elke boomeigenaar heeft.

Hiermee beoogt deze richtlijn een bijdrage te leveren aan de beheersing van de veiligheidsrisico's die bomen kunnen veroorzaken, voor zover dat binnen de mogelijkheid en verantwoordelijkheid van de boomeigenaar valt. Het is niet mogelijk om veiligheid te garanderen; dit wordt ook niet vereist vanuit de wet. Wel kan het juiste proces, met onder meer periodieke controles, uitvoering van veiligheidsmaatregelen en regulier onderhoud aan bomen, de risico's op ongevallen en materiële schade beperken. Het boomveiligheidsbeleid van een organisatie moet daarom zorgen voor het beperken van risico's, anders gezegd zorgen voor 'risicomanagement' of 'risicobeheersing'.

Daarnaast biedt deze richtlijn ondersteuning bij de volgende taken van de boomeigenaar:

- Verstrekken van een eenduidige opdracht voor een boomveiligheidscontrole.
- Verzamelen van gegevens voor de planning van de veiligheidsmaatregelen.
- Opbouwen van een dossier met de noodzakelijke informatie voor verzekeraar en jurist om de aansprakelijkheid van de boomeigenaar in het geval van schadeclaims te beoordelen.
- Zeker stellen van de uitwisselbaarheid van digitale gegevens in de opdrachtverlening, met het separaat beschikbare standaard uitwisselformaat 'SUF-BVC'.
- Opstellen van een boomveiligheidsbeleid; hiervoor zijn in de bijlagen aanbevelingen en aandachtspunten opgenomen, evenals een overzicht van de relevante aspecten uit wet- en regelgeving.

Het begrip 'boomveiligheid' wordt in deze richtlijn beschouwd als de aanduiding voor de veiligheid van personen, objecten en goederen in de nabijheid van een boom.

1.1 Doelgroep en afbakening

Doelgroep

Doelgroep van deze richtlijn is de 'grotere' professionele boomeigenaar. Hieronder worden verstaan de gemeenten, provincies, waterschappen, Rijkswaterstaat, Defensie, Staatsbosbeheer, natuurbeheerorganisaties, landgoedeigenaren en de grotere particuliere terreineigenaren. Daarmee is deze richtlijn ook relevant voor iedereen die voor deze boomeigenaar werkt, zoals de groen- en boomadviesbureaus, adviseurs beheer openbare ruimte, boomcontroleurs en -inspecteurs, ingenieursbureaus, aannemers en leveranciers van beheer- en inventarisatiesoftware. Daarnaast is deze richtlijn bedoeld voor alle overige partijen die zich professioneel met boomveiligheid bezighouden, zoals opleidingen en certificatie-instellingen.

De kleinere particuliere boomeigenaar heeft dezelfde 'zorgplicht' als de bovengenoemde organisaties, maar in de praktijk wordt van deze boomeigenaar minder verwacht dan van de deskundige boomeigenaar. De richtlijn is daarom niet van toepassing op de kleinere particuliere boomeigenaar.

Afbakening

De richtlijn kent de volgende afbakening.

- Deze richtlijn is toepasbaar voor individuele bomen. Daarbij maakt het niet uit of deze solitair staan, of onderdeel zijn van een bomenrij, -groep of -laan. De richtlijn is niet bedoeld voor de gegevensregistratie van de veiligheidskenmerken van bossen of bosplantsoen.
- De term 'boomveiligheidscontrole' heeft in deze richtlijn betrekking op het gehele proces om 'in het veld' de benodigde gegevens te verkrijgen voor het logboek, zoals beschreven in paragraaf 2.3.
- De term 'controleur' is in deze richtlijn een algemene term en slaat op elke deskundige die het veldwerk verricht en de benodigde gegevens voor het logboek verzamelt.
- Er zijn verschillende controlemethoden om de gebreken en de gevolgen van de gebreken te bepalen, zoals de VTA (Visual Tree Assessment), de IBA (Integrierte Baum Analyse) en de SIA (Static Integrated Assessment). Deze richtlijn schrijft niet voor welke controlemethode gebruikt moet worden tijdens de visuele controle. Dit valt onder de deskundigheid van degene die de boom controleert.
- Deze richtlijn gaat niet in op de uitvoering van het 'nader onderzoek' en de bijbehorende gegevensregistratie. 'Nader onderzoek' moet worden geadviseerd als de visuele boomcontrole onvoldoende zekerheid geeft over de aard en de omvang van een boomgebrek bij een risicoboom. Nader onderzoek wordt ook wel 'nader technisch onderzoek' of 'specialistisch onderzoek' genoemd.
- De aspecten 'wortelopdruk van verhardingen' en 'te laag hangende takken' zijn geen onderdeel van deze richtlijn, omdat ze beide onder de verantwoordelijkheid vallen van de wegbeheerder. Bij schade door wortelopdruk of een te laag hangende tak is de wegbeheerder primair aansprakelijk. Deze kan wel nadere eisen stellen aan de boomeigenaar om een vrije doorrijhoogte te kunnen garanderen. Zie bijlage V.
- Deze richtlijn schrijft geen notatiewijze voor van de te registreren kenmerken. Voor een standaardnotatiewijze wordt verwezen naar het aparte document voor het Standaard uitwisselingsformaat SUF-BVC (zie 1.6).

Het staat de boomeigenaar vrij om aanvullende gegevens te registreren, buiten de gegevens die in deze 'Richtlijn boomveiligheidsregistratie' worden benoemd. Deze zullen alleen niet zijn opgenomen in het SUF-BVC.

1.2 Status en draagvlak

Status

Deze richtlijn bevat informatie met de volgende status.

Deze 'Richtlijn boomveiligheidsregistratie' is een hulpmiddel bij het leveren van het bewijs dat een boomcontrole deugdelijk is uitgevoerd. De opgenomen kenmerken worden beschouwd als het minimum aan informatie dat noodzakelijk is voor een deugdelijk bewijs. Deze minimaal te registreren kenmerken zijn beschreven in hoofdstuk 2 en 3. Met de registratie van deze kenmerken kan de boomeigenaar aantonen dat er sprake is van systematische controle, dat de vereiste controles zijn uitgevoerd en dat de noodzakelijke gegevens zijn vastgelegd. Tevens leveren de opgenomen kenmerken de benodigde informatie voor beheerder en eigenaar voor de noodzakelijke veiligheidsmaatregelen.

Hoofdstuk 2 bevat het overzicht van kenmerken, inclusief de gestandaardiseerde naamgeving en de bijbehorende waarden voor invulling van het kenmerk.

Hoofdstuk 3 bevat de bijbehorende toelichting. De bijlagen I en II bevatten de definities en de gebrekenlijst, behorende bij de hoofdstukken 2 en 3.

Bijlage III bevat aandachtspunten voor het boomveiligheidsbeleid. Het opstellen van een boomveiligheidsbeleid is voor een boomeigenaar een praktisch middel om de uitgangspunten voor de boomveiligheidsregistratie vast te leggen, zoals de toe te passen controlefrequentie(s) en de onderbouwing daarvan. Het is niet mogelijk het 'boomveiligheidsbeleid' te standaardiseren. De bijlagen IV en V bevatten informatie over de context van de richtlijn en een toelichting op de relevante wet- en regelgeving.

In een contract voor een boomveiligheidscontrole, al dan niet conform de Standaard RAW Bepalingen, kan worden verwezen naar paragraaf 2.3 van de 'Richtlijn boomveiligheidsregistratie', en de bijhorende toelichting in hoofdstuk 3.

Draagvlak

De inhoud van de richtlijn is opgesteld door een breed samengestelde CROW-werkgroep en is becommentarieerd door een klankbordgroep. In deze groepen zaten vertegenwoordigers van de belanghebbende partijen, te weten gemeenten, provincies, Defensie, ingenieursbureaus, softwareleveranciers, certificatie-instellingen, opleidingen, adviesbureaus, juristen, verzekeringsmaatschappijen, brancheverenigingen en vakverenigingen. Er waren zowel opdrachtgevers als opdrachtnemers vertegenwoordigd.

Om de toepassing van de richtlijn zo goed mogelijk te toetsen, waren de werkgroep en de klankbordgroep samengesteld uit leden met diverse taken en functies op het vakgebied 'bomen', waaronder boombeheer, boomadvies, boomcontrole, beheer openbare ruimte, software-ontwikkeling, advies buitenruimte en onderwijs. Hiermee is een zo groot mogelijk draagvlak gegeven aan de inhoud.

De inhoud van deze richtlijn is zo veel mogelijk afgestemd met verschillende andere systematieken en standaarden, waaronder de -Standaard RAW Bepalingen, de Systematiek groenbeheer (in ontwikkeling) en de 'Conditiemetingen' die door de NEN worden ontwikkeld.

1.3 Aanleiding en probleemstelling

De volgende drie problemen vormden de aanleiding voor deze richtlijn:

1. Er ontbrak eenduidigheid in de kenmerken die voor 'boomveiligheidscontroles' moeten worden opgenomen.
2. Er was geen overzicht van gegevens die in geval van claims bij schade door bomen beschikbaar moeten zijn.
3. Er werden verschillende digitale formats toegepast.

Er worden in Nederland regelmatig 'VTA-controles' of 'boomveiligheidscontroles' uitgevoerd, maar nergens is vastgelegd wat hier precies onder wordt verstaan. Verschillende bedrijven, gemeenten, andere boomeigenaren en opleidingen hebben een eigen lijst van 'VTA-' of 'veiligheidskenmerken' opgesteld, en hieraan een eigen invulling gegeven. Zowel voor opdrachtgevers, als voor opdrachtnemers, is dit een nadeel.

Daarnaast krijgen boomeigenaren steeds vaker te maken met claims als bomen schade hebben veroorzaakt. Bij de juridische afhandeling hiervan is het voor de boomeigenaar van groot belang de juiste gegevens te hebben vastgelegd. Ook hierover zijn geen algemeen geldende afspraken.

Boomeigenaren kunnen soms niet de gevraagde informatie overleggen, wat grote financiële en juridische consequenties kan hebben.

In de praktijk blijkt een derde aanleiding voor standaardisatie. Dit heeft te maken met de uitwisselbaarheid van de digitale gegevens. Veel boomeigenaren laten de visuele controle uitvoeren door externe bedrijven. Hiervoor moeten digitale bestanden uitgewisseld kunnen worden, tussen het (groen)beheersysteem van de opdrachtgever en de inventarisatie- en inspectiesoftware van degene die de bomen controleert. Hiervoor zijn goede afspraken, vastgelegd in een Standaard Uitwisselingsformaat, noodzakelijk.

1.4 Zorgplicht en gegevensregistratie

Zorgplicht en gegevensregistratie

Een boomeigenaar heeft de plicht om voldoende zorg te besteden aan zijn bomen. Het begrip 'zorgplicht' staat niet letterlijk in het Burgerlijk Wetboek. Deze plicht komt voort uit de rechtspraak aangaande artikel 6:162 van het BW over onrechtmatige daad. Op grond van dit artikel is een boomeigenaar aansprakelijk voor schade veroorzaakt door de boom als de te besteden zorg voor de boom onvoldoende is geweest. Daarom is het van belang te weten wat onder 'voldoende zorg' wordt verstaan. Uit de rechtspraak blijkt dat 'voldoende zorg voor bomen' het volgende inhoudt:

- aantoonbaar regulier boomonderhoud;
- aantoonbare controle op gebreken en uitvoering van de noodzakelijke maatregelen, voortvloeiend uit de controle.

Aantoonbare controle op gebreken en uitvoering van bijbehorende maatregelen is altijd vereist, ook al voert de eigenaar regulier boomonderhoud uit. Wel is het zo, dat als er goed regulier onderhoud wordt uitgevoerd, er minder kans is op boomgebreken. Deze richtlijn richt zich op de aantoonbare controle op gebreken, en gaat niet in op de overige onderdelen.

In bijlage V wordt het wettelijk kader en de relevante regelgeving toegelicht.

Aantoonbare controle

De controle op gebreken moet aantoonbaar zijn. In dat kader wordt de boomeigenaar sterk geadviseerd om de volgende twee zaken beschikbaar te hebben:

1. Een adequate gegevensregistratie

De 'Richtlijn boomveiligheidsregistratie' is een hulpmiddel bij het leveren van het bewijs dat de controle deugdelijk is uitgevoerd. De opgenomen kenmerken worden beschouwd als het minimum aan informatie dat noodzakelijk is voor een deugdelijk bewijs. Deze minimaal te registreren kenmerken zijn beschreven in hoofdstuk 2 en 3. Met de registratie van deze kenmerken kan de boomeigenaar aantonen dat er sprake is van systematische controle, dat de vereiste controles zijn uitgevoerd en dat de noodzakelijke gegevens zijn vastgelegd.

2. Een onderbouwing van de controlefrequentie.

Naast de gegevensregistratie moet de boomeigenaar onderbouwen welke bomen met welke frequentie worden gecontroleerd. Voor de controlefrequentie kan geen richtlijn worden gegeven; dit is mede afhankelijk van lokale omstandigheden en prioriteiten. Wel kan worden gesteld dat dit moet worden vastgelegd in een plan voor boomveiligheidsbeleid of een vergelijkbaar document. Zie verder bijlage III voor aandachtspunten voor het boomveiligheidsbeleid.